

„ON JE PROSTĚ TAKOVÝ“ ANEB SEXUALIZOVANÁ REALITA PRACOVNÍCH VZTAHŮ / Zdeněk Sloboda

ALENA KŘÍŽKOVÁ, HANA MAŘÍKOVÁ, ZUZANA UHDE (EDS.). 2006.

SEXUALIZOVANÁ REALITA PRACOVNÍCH VZTAHŮ. PRAHA: SOÚ AV ČR.

Kniha *Sexualizovaná realita pracovních vztahů* od kolektivu autorek z oddělení Gender a sociologie Sociologického ústavu AV ČR je prvním komplexním pokusem o zmapování fenoménu sexuálního obtěžování v oblasti pracovních vztahů. Výrazným pozitivem předkládaných poznatků je specifčnost pro Českou republiku, neboť publikace vychází z několika výzkumných sond, které byly vytvořeny na zakázku MPSV ČR.

Sexuální obtěžování je široký a nepříliš snadno definovatelný pojem, který se poměrně nedávno (v roce 2004) podařilo zavést do českého právního řádu. Jsou to „incideny, při kterých jsou osoby zneužívány nebo ohrožovány nebo napadány za okolností, které se vztahují k jejich práci, včetně explicitního nebo implicitního ohrožení jejich bezpečí, pohody a zdraví. Obtěžování v souvislosti s pohlavím je nechtěným chováním ovlivněným pohlavím osoby (oběti) a s cílem ohrožit důstojnost a vytvořit nepřátelské, degradující a ohrožující prostředí“ (s. 10). Spolu s C. MacKinnon v úvodu uvádějí možné dělení obtěžování na základě pohlaví na dvě kategorie: obtěžování pro něco (qui pro quo), kde jde především o poskytnutí nebo zabránění postupu v zaměstnání, souvisí s ekonomickým poškozením a širším fenoménem „skleněného stropu“; druhou kategorii je vytváření nepřátelského pracovního prostředí. Zásadním aspektem sexuálního obtěžování je *uplatnění moci*, které je 1. skryté do projevů sexuální přitažlivosti; 2. často vede k izolaci a degradaci jedince; 3. je součástí celospolečenského kontextu odrážejícího postoj mužů vůči ženám; 4. je těsně spojený se znevýhodněním a podřízeností v zaměstnání i společnosti; 5. vyskytuje se v mnoha formách, je subjek-

tivní – rozhodující je vnímání určitého chování obětí – a tudíž jej nelze jednoznačně definovat (srov. s. 11).

V první kapitole Zuzana Uhde představuje teoretické přístupy genderových studií k tomuto fenoménu. Spolu s Nancy Fraser zdůrazňuje bivalenci genderové nespravedlnosti, která má nejen ekonomickou (systém nerovného přerozdělování), ale také strukturální, celospolečenskou, symbolickou dimenzi (kulturního zneuznání), jež se ve vzájemném zacyklení utvrzují a reprodukují. Podle Fraser lze řešit genderovou nespravedlnost na základě „jednotného rámce, který by zahrnul oba typy“ (s. 15). Z této dvoudimenzionální myšlenky specifické dělby práce a institucionalizované androcentrické (a heterosexistické) kulturní schematizace vychází Iris Young a rozvíjí svých pět forem útlaku. Konkrétně jde o vykořisťování, marginalizaci (významně spojenou se závislostí), bezmocnost (absenci možností rozvinutí schopností), kulturní imperialismus a násilí. Jako vysoce problematická se jeví erotizace pracovních vztahů, která účinkuje v profesích silněji zastoupených muži jako mechanismus degradace a podřízení a v profesích s větším podílem žen jako nedílná součást výkonu práce (podle Taylor, s. 21). Ve skupinách, kde je výrazná menšina (zpravidla žen), dochází k tzv. tokenismu (Kanter), tedy přiřazení stereotypních vlastností nesouvisejících s výkonem práce menšině, která tyto vlastnosti vezme za své a jimi se porovnává.

Již v této kapitole uvádí Uhde zásadní podmínku pro řešení problému sexuálního obtěžování v pracovních vztazích, která se objevuje i v následujících kapitolách, a to neoddelitelnost od *celospolečenského systémového řešení* nezdravé

měl být součástí vědomé identity. Stewart a Healy (1989) na základě výsledků svých výzkumů uvádějí, že vývojové stadium, ve kterém se určité věkové skupiny setkávají se sociálními a historickými událostmi, ovlivňuje názor generace následujícím způsobem: události, které člověk zažije v dětství, reflektují základní hodnoty a očekávání od světa. Události, které člověk zažije v pozdější adolescenci a v mladší dospělosti, se odrážejí v jeho vědomé identitě.

V úvodu prezentace se autorky zmínily také o tom, proč se zaměřily na rasové rozdíly. Zájmy černých žen byly reprezentovány jak ženským hnutím, tak hnutím za lidská práva. Autorky připomněly předchozí výzkumy, které dokládají, že Afroameričanky ve srovnání s ženami bílé pleti vykazují větší sympatie pro svobodu žen, jsou kritičtější k genderové stratifikaci, jsou více kolektivisticky a levicově orientované, více také zdůrazňují vztah mezi feminismem a politickou participací.

K vyřešení výzkumného úkolu autorky použily americkou národní studii ženských hodnot a preferencí z roku 2002. Vzorek tvořilo 1130 žen (z toho 326 černých a 804 bílých). Ženy byly rozděleny do tří kohort: ve věku 18–25 let (ročníky 1977–1984), ve věku 33–40 let (ročníky 1962–1969) a ve věku 48–55 let (ročníky 1947–1954).

Zkoumány byly následující feministické názory respondentek: zda dívky mohou pěstovat všechny sporty, které chtějí a zda muži a ženy mohou vykonávat stejné zaměstnání. Dále bylo zjišťováno, jaký osobní význam mají pro ženy tyto historické události: v 60. letech – hnutí za lidská práva a ženské hnutí; v 80. letech – prezidentské období R. Reagana a válka v zálivu; v 90. letech – aféra Clinton vs. Lewinska a volby Bush vs. Gore.

Z výsledků je patrné, že pro všechny ženy bez rozdílu barvy pleti a věkové skupiny je nejvýznamnější událostí hnutí za lidská práva a na druhém místě ženské hnutí. Teorie Stewart a Healy byla potvrzena u nejmladší skupiny žen a u žen střední věkové skupiny

univerzality a normality mužských hodnot. V úvodní kapitole se Uhde také dotýká specifčnosti české reality, která se svou socialistickou minulostí liší od zkušenosti „západní“. I přes výrazný prvek zaměstnanosti žen, se pracovní zkušenost vyznačuje stereotypizací životní dráhy ženy, která dříve či později bude vdaná a bude mít dítě, a značnou horizontální i vertikální genderovou segregací profesí. Známým „dědictvím“ českého pracovního trhu je „genderově specifické ohodnocení práce ...[které je]... založeno na zakonzervovaném pojetí dělby práce na ‚mužskou‘ a ‚ženskou‘ a na oddělení soukromé a veřejné sféry“ (s. 18).

Historickým kontextem situace České republiky vstupuje i do následující kapitoly Marie Čermáková, která se v úvodu zmiňuje o deformaci morálky v pracovních vztazích vycházející z prolínání totalitních praktik s polistopadovým ekonomickým liberalismem, kterou označuje jako „totalita zisku a peněz“ (s. 25). Druhá kapitola ovšem představuje především výsledky reprezentativní studie sledující míru povědomí o formách, výskytu a toleranci znevýhodnění v organizacích a firmách. Sledovanými formami zde jsou: snižování výsledků práce, přetěžování úkoly, zatajování informací, izolace pracovníka nebo pracovnice od ostatních, znepřívětivování výkonu práce za účelem odejití, vyhrožování, ponižování či šikana a pomlouvání/klepy. Četnost výskytu některé z forem znevýhodnění je tak vysoká, že se s nějakou z nich zaměstnanec nebo zaměstnankyně dříve či později setká. Významné je snižování pracovního výkonu jak u zaměstnaných mužů, tak u žen, což poukazuje na nedocenenost motivačních modelů řízení u nás. Ke znevýhodňování dochází i v oblasti finančního ohodnocení a v oblasti „nadpráce“ (cca 1/3 mužů a 1/4 žen). Nejčastější formou jsou však pomluvy a klepy, se kterými se osobně nebo jako svědek setkalo 57,8 % žen a 56,5 % mužů a které tak patří k jakémusi pracovnímu foku (s. 33). V závěru svého příspěvku Čermáková zdůrazňuje výrazný negativní vliv různých forem znevýhodňování pracovníků a pracovnic na výkonnost české ekonomiky.

Ve třetí kapitole představuje Alena Křížková reprezentativní sondu zjišťující výskyt forem chování, které by mohly být považovány za sexuální obtěžování, dále se zabývá adresáty (oběťmi) a původci takového chování. „Celá čtvrtina české populace z těch, kteří pracují nebo někdy pracovali, se v práci setkala se sexuálním obtěžováním“ (s. 35). U žen se četnost výskytu zvyšuje spolu s počtem spolupracovníků, se kterými je žena v práci v kontaktu. Výskyt sexuálního obtěžování je také nepřímým úměrným dobrému pocitu ze vztahů na pracovišti (až třetina žen se setkala se sexuálním obtěžováním na pracovišti, které charakterizovaly jako konfliktní, napjaté a vztahově chladné). Souvisí to se subjektivním posuzováním sexuálního obtěžování, v příjemném pracovním prostředí je spíše tolerováno.

Také v tomto představovaném výzkumu byly charakterizovány jednotlivé formy chování, které lze vnímat jako sexuální obtěžování, konkrétně byly sledovány: sexuálně podbarvené vtipy a řeči, narážky na soukromý život, ukazování erotických časopisů, sexuálně orientované poznámky, posílání erotických obrázků emailem, okukování, milostné vztahy mezi kolegy, mezi nadřízenými a podřízenými, nechtěný tělesný kontakt, nabídky na schůzku i přes nezájem, obtěžující telefonáty a e-maily, sexuální návrhy a pokusy o znásilnění. Charakteristické pro české prostředí je bagatelizovat výskyt jednotlivých forem, ty jsou vnímány jako běžné přátelské a utužující pracovní vztahy. Iniciátoři odmítají přijmout fakt, že takové chování může někomu vadit a obtěžovat ho (s. 38). Nejčastější formou problematického chování jsou sexuálně podbarvené vtipy, v pořadí druhou jsou narážky na soukromý život, s nimiž se někdy setkalo téměř 63 % mužů a žen. Poslední formou obtěžování jsou pokusy o znásilnění, a ač mají opticky poměrně nízký výskyt (2 %), je třeba na ně upozornit jako na těžkou a závažnou formu sexuálního obtěžování. Muži i ženy se zhruba stejně setkávají s problematickým chováním na pracovišti, oběťmi jsou ale zpravidla ženy a až v 15–23 % případů jsou aktéry tohoto chování nadřízení muži. Tato relace nadřízený/nadří-

a bílé barvy pleti. Obecně je z výsledků vědkyň Zucker a Cole patrné, že názory žen jsou více ovlivněny politickými a společenskými událostmi než příslušností k určité rase.

Asociace (pro) žen(y) v psychologii se po třicáté druhé sejde příští rok v San Francisku 8.–11. března. Tématem setkání budou Vlny změn – mimo duality (Waves of Change – Beyond Dualities). Podrobnější informace je možno získat na www.awpsych.org.

FEMINISTICKÝ DISKURS V MULTIKULTURNÍ EVROPĚ / Zuzana Uhde

Na letošní rok připadlo již šesté setkání evropských výzkumníků a výzkumníků zabývajících se genderovou tematikou, které bylo organizováno pod záštitou organizace ATHENA (Advanced Thematic Network in Activities in Women's Studies in Europe), AOIFE (Association of Institutions for Feminist Education and Research in Europe), Centra ženských studií a Fakulty mezinárodních a politických studií Univerzity v Lodži. Pro letošní evropskou interdisciplinární konferenci genderového výzkumu konanou mezi 31.8. a 3.9. (European Gender Research Conference) bylo zvoleno polské město Lodž, které vystřídalo švédský Lund (2003), italskou Boloňu (2000), portugalskou Coimbru (1997), rakouský Graz (1994) a dánský Aalborg (1991). Ve dvanácti sekcích bylo prezentováno široké spektrum výzkumných okruhů, přičemž pojící linií byla analýza konceptu občanství ve vztahu k genderu a dalším kategoriím, které vstupují do hry v současné multikulturní Evropě. V centru pozornosti tak stálo prolínání genderu, třídy, „rasy“, etnicity, sexuální orientace, náboženství či národnosti a jejich vliv na institucionální a symbolické aspekty občanství. Důležitým prvkem byl rov-

zená-podřízený/podřízená představuje velké nebezpečí především z toho důvodu, že oběti (podřízené) nedává mnoho šancí na řešení a vytváří strach a stresové prostředí. To podporuje i skutečnost, že v podnicích chybí osoby schopné takové případy řešit, často se problematikou sexuálního obtěžování nezabývají ani organizační řády podniků.

Právě tento pohled přináší autorky čtvrté kapitoly Radka Dudová a Zuzana Uhde, které na čtyřech příbězích z kvalitativního výzkumu ukazují formy průběhu obtěžujícího chování. Zásadním poznatkem je zde to, že „sexuální obtěžování má často kumulativní povahu, tzn. že začíná ‚slabšími‘ formami, které se mohou vystupňovat“ (s. 52). Roli hraje i nekompetentnost okolí si takového chování všimnout a popřípadě ho řešit. „Napadán musí být způsob prezentace sexuálního obtěžování v obecném veřejném diskursu jako projevu ‚zdravé sexuality‘ a sympatií, čímž je zastírán fakt, že jde primárně o zneužití moci a uplatnění patriarchálních společenských vzorců“ (s. 57).

Druhá část této kapitoly na základě analýzy polostrukturovaných rozhovorů sleduje stranu zaměstnavatelů (oddělení personalistiky neboli human resources), kde zjišťuje postoje k této problematice a způsoby případných řešení. Autorky zde nabízejí typologii organizací: „tradiční“ post-socialistické firmy, organizace rodinného typu a podniky s nadnárodní účastí. V rámci tohoto rozdělení organizací Dudová a Uhde zjišťují postoj zástupců firmy k jednotlivým druhům sexualizovaného chování. Z poznatků výzkumu všeobecně vyplývá to, že se první z nich vyznačuje velkou tolerancí, až přehlížením, k obtěžujícímu chování. Organizace rodinného typu často sexualizované prostředí považují za žádoucí, neboť podle nich vytváří lepší pracovní prostředí. Poslední typ nadnárodních organizací je výrazně proti takovému chování (ovšem realita tomu vždy neodpovídá). Dále se autorky zabývají možnostmi řešení problémů a předkládají typologii HR manažerů a manažerek, které řadí do tří skupin: 1. uznávající sexuální obtěžování jako svébytnou kategorii; 2. akceptují jej v rámci zákoníku prá-

ce, ale připadá jim v českém prostředí směšné; 3. manažeri nebo manažerky koncept sexuálního obtěžování zcela odmítají.

Výraznou roli by v ochraně zaměstnanců a zaměstnanek v oblasti sexuálního obtěžování měly hrát odbory. Jak ale vyplývá z páté kapitoly Hany Maříkové, zdaleka tomu tak není. Poznatky ze skupinových rozhovorů se zástupci odborů ukazují na nízkou senzitivitu vůči tématu a jeho důležitosti. Postoj zástupců odborů „je možné charakterizovat jako odmítavý, v lepším případě jako zdrženlivý či lhostejný“ (s. 113). Domnívají se, že jde spíše o problém jedince, čímž ignorují mocenskou rovinu.

Závěrečnou kapitolou je shrnutí právní úpravy oblasti obtěžování na základě pohlaví a sexuálního obtěžování, jejíž autorkou je Barbara Havelková. Zabývá se historickým průběhem implementací evropských směrnic do českého práva a výkladem současného legislativního znění v zákoně 435/2004 Sb. Obtěžování je jednání, které splňuje tři znaky: samotné jednání, subjektivní negativní hodnocení dotčeným a jeho důsledek musí: snižovat důstojnost, nebo vytvářet nepřátelské, ponižující prostředí, nebo si vynucovat nechtěné rozhodnutí (obtěžování za něco). Havelková také rozebírá právní možnosti nápravy a obrany proti nežádoucímu jednání a zdůrazňuje přenesení důkazního břemene z oběti na pachatele. Celková eliminace tohoto fenoménu pak spočívá na více aktérech: státu jako zákonodárci, soudech, správních orgánech, zaměstnavatelích podnikajících preventivní opatření a odborech kontrolujících dodržování zákazu takového chování.

Nedávno vyšlá publikace *Sexualizovaná realita pracovních vztahů* (2006) je novým a komplexním pohledem na problematiku sexuálního obtěžování v prostředí pracovních vztahů a poskytuje mnoho cenných informací, východisek, ale i závěrů jak vědecké obci, tak odborníkům z řad institucí podílejících se na utváření pracovních podmínek, počítaje v to i personální oddělení firem, odbory atd. K porozumění kontextu tohoto fenoménu zasazeného do problematiky gen-

něž akcent na propojení akademické práce s aktivismem ve smyslu angažovanosti vědců a vědkyň ve feministickém a obecně veřejném diskursu a podpory aktivit ženských a feministických hnutí.

Hlavní tematické zaměření na gender a občanství v multikulturním kontextu se odráželo také v plenárních přednáškách, které přednesli Rosi Braidotti z Utrecht University, Judith Butler z University of California at Berkeley, Ruth Lister z Loughborough University, Keith Pringle z Aalborg University, Ayse Gul Altinay ze Sabanci University a v zastoupení Madgalena Środa z University of Warsaw. Přednášející různým způsobem ve svých vystoupeních i v následujících debatách reflektovali současné změny odehrávající se pod taktovkou neoliberalizace světové politiky, expanzivních válečných konfliktů ospravedlňovaných „bojem proti terorismu“ a z toho plynoucího násilí. Bodem, ke kterému se tyto úvahy vracely, byl zejména význam těchto společenských procesů pro feministické teorie, genderová studia a v neposlední řadě pro ženská a feministická hnutí. S vědomím určitého zjednodušení jsem identifikovala tři okruhy, kterých se řada úvah přednesených na konferenci dotýkala. Prvním tematickým okruhem byla kritika simplistického sekularismu v evropském kontextu a vztah genderu a náboženství, dále genderové souvislosti rostoucího militarismu a s tím související migrace a poslední okruh zahrnoval tematizaci odlišnosti, která zároveň představovala hlavní otázku uvnitř feministického diskursu ve smyslu možnosti redefinice odlišnosti jako „produktivního antagonismu“ slovy Butler, „diferencovaného univerzalizmu“ slovy Lister nebo „nového modu rezonance mezi odlišnými jinými“ slovy Rosi Braidotti.

Reflexe globalizujícího se kapitalismu, neoliberální politiky prosazované světovými velmocemi a multikulturní situace vedla řadu úvah a diskusí ve směru redefinice a znovupromyšlení logiky a principů západní „sekulární“ společnosti. Řada empirických analýz pak jenom potvrdila slova Rosi Braidotti, Judith Butler či Ruth Lister a dalších o zneužívání feministických argumentů a koncepce

derových vztahů napomůže i přehledně zpracovaný a srozumitelný slovníček obsahující všechny důležité pojmy.

Z výzkumů provedených oddělením Gender a sociologie a představených v publikaci vyplývá značná bagatelizace a tolerance společnosti k sexuálnímu obtěžování i přes jeho častý výskyt a subjektivně (jedinci) negativní hodnocení. Více však ukazuje na lhostejnost institucí ochrany zaměstnanců takové případy řešit a zdůrazňuje požadavek ce-

lospolečenského systémového řešení. V závěru publikace je jako jedna z příčin takové atmosféry označena „neinformovanost a neznalost problému, koncepce a definice a zejména podceňování jeho závažnosti, rozsahu a možných důsledků pro jednotlivce, tak i pro celé organizace“ (s. 115). Tato publikace je prvním výrazným krokem směrem k nápravě tohoto stavu.

POZICE NA PRACOVNÍM TRHU JAKO ODRAZ INDIVIDUÁLNÍ SVOBODNÉ VOLBY/ Marta Vohlídalová

CATHERINE HAKIM. 2000. *WORK-LIFESTYLE CHOICES IN THE 21ST CENTURY – PREFERENCE THEORY*. NEW YORK: OXFORD UNIVERSITY PRESS.

V knize *Work-Lifestyle Choices in the 21st Century – Preference Theory* představuje britská socioložka, profesorka prestižní London School of Economics Catherine Hakim svou koncepci teorie preferencí. Tato teorie se snaží vysvětlit příčiny genderových nerovností na trhu práce zcela jiným způsobem než většina feministických autorů a autorek. Způsob, jímž tato autorka zdůvodňuje existenci odlišných pracovních strategií mužů a žen, genderových diferencí v zaměstnanostní struktuře a také nerovností na trhu práce, je originální v tom smyslu, že místo strukturálních bariér a omezení označuje za klíčové determinanty uplatnění na trhu práce především ničím nezatížené individuální volby jedinců. Z tohoto důvodu se také tato teorie stala terčem kritiky mnoha feministických autorů a autorek, mezi nimi i britské socioložky Rosemary Crompton, působící na City University of London a specializující se na problematiku sociální stratifikace a (ženské) zaměstnanosti, a její kolegyně Fiony Harris. Poté, co v této recenzi představím knihu C. Hakim, se budu věnovat především výtkám těchto autorek vůči teorii preferencí.

Obsahem knihy *Work-Lifestyle Choices in the 21st Century – Preference Theory* je vysvětlení a zdůvodnění teorie preferencí, kterou její autorka postupně koncipovala na základě množství výzkumných šetření. Stěžejní část knihy tvoří kapitoly věnované základním východiskům a tezím teorie, jejím hlavním argumentům a implikacím pro popis sociálního světa. Nechybí však ani kapitola zaměřená na pohled teorie preferencí na muže a jejich životní strategie a kapitola ryze praktického charakteru věnovaná aplikaci poznatků teorie preferencí při realizování sociálních politik.

Teorie preferencí C. Hakim vychází z předpokladu, že ženy (a muži) svobodně volí mezi uplatněním na trhu práce a péčí o rodinu. Rodinu a trh práce přitom tato autorka považuje za dva ve skrze konfliktní zdroje životního naplnění a vlastní identity. Hakim zdůrazňuje, že konflikt těchto dvou životních cílů je esenciální a nelze téměř nikdy dosáhnout jejich harmonizace. Z tohoto důvodu jsou tedy lidé nuceni činit rozhodnutí, které z těchto oblastí dají v životě přednost a kterou z těchto oblastí budou považovat za dru-

genderové rovnosti ve prospěch upevnění vylučující politiky západních států a antimuslimské propagace. V mnoha případech je to totiž právě koncept genderové rovnosti interpretovaný jako fakt v „západních“ společnostech, zatímco vysoce problematický požadavek ve všech ostatních společnostech definovaných buď teritoriálně podle osy sever – jih či východ – západ, nebo nábožensky podle dělení na křesťanské versus zejména muslimské společnosti, který živí rostoucí rasismus v evropských i severoamerických státech. Kritiku sekulární logiky západních společností podala ve svém příspěvku Rosi Braidotti. Braidotti kritizovala současnou „politickou ekonomii citů“, která operuje se stejnými kategoriemi jako systém víry. Západní společnosti proto charakterizovala jako pseudosekulární. Ve své přednášce dále formulovala ne zcela neproblematický alternativní feministický přístup v podobě afirmativní etiky založené na naději a pozitivním vztahu k emocím v protikladu k depresivnímu diskursu utrpení a stížností.

Téma rostoucí militarizace společnosti v souvislosti s genderovými nerovnostmi představovalo průsečík přednášky Judith Butler a Ayse Gul Altinay. Judith Butler formulovala kritiku „civilizujících“ misí USA a Velké Británie, jejichž logika je podle ní založena na rasismu, homofobii a pseudosekularismu „západních“ společností. V diskursivní rovině pak propojila ponižování muslimských žen a mužů s homofobními základy instituce armády. Pojetí svobody tudíž analyzovala v souvislosti s pojetím sexuální svobody. Ve vztahu k aktivismu pak vyzvala k novým feministickým aliancím, které překonají neoliberální individualismus a zároveň zjednodušující pluralismus. Ayse Gul Altinay na základě biografické rekonstrukce životních drah kurdské aktivistky a první turecké pilotky analyzovala konstrukci tureckého a kurdského nacionalismu opřenu o militaristické pojetí společnosti, v jejímž rámci zastává žena buď roli obětující se matky či manželky, nebo roli ženy-bojovnice, která ovšem není otevřena všem ženám. Biografie žen jí pak sloužily ke kritické reflexi binárně genderově konstruovaných mýtů vyjádřených heslem „Každý Turek se rodí vojákem“, a „Ta která bojuje,